

Motion till riksdagen
2006/07:Fi201

av Eva Flyborg m.fl. (fp)

Statistik och forskning med genusperspektiv

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anføres om förändring av den offentliga statistiken.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anføres om satsning på forskning med genusperspektiv om äldre och åldrandet.¹

Fel! Okänt namn på

¹ Yrkande 2 hänvisat till UbU.

Motivering

Andelen äldre har ökat snabbt under 1900-talet. Samtidigt framgår av EU-studien ”MERI” (Mapping existing research and identifying knowledge gaps concerning the situation of older women in Europe 2004) samt rapporter från Socialstyrelsen om jämställdheten i vården m.m. att kunskapsunderlaget för politiska och andra beslut rörande äldre är tunt. På många områden är vi i stort behov av bättre statistik och mer forskning som ger vägledning om hur äldre kvinnors och mäns behov bäst kan tillgodoses.

Tillgänglig statistik går ofta inte längre fram än till 64 år, ibland till 74 eller 84, trots att vår livslängd har ökat med ungefär 25 år under 1900-talet. Det finns också andra brister i statistiken. Man kan t.ex. få fram uppgifter om antalet invandrare i Sverige, om ursprungsländer, åldersgrupper och utbildningsbakgrund med kön som kriterium, men man kan inte kombinera uppgifterna så att variabeln äldre invandrarkvinnors utbildningsbakgrund framgår.

För att bevara och utveckla våra välfärdssystem måste vi ta vara på all arbetskraft. Äldre kvinnor och män som vill och kan fortsätta förvärvsarbeta högre upp i åldrarna ska få göra det. Men det behövs forskning som visar hur arbetsmiljö och familjesituation påverkar kvinnor och män och deras förmåga att fortsätta förvärvsarbeta fram till den lagstadgade pensionsåldern och därefter.

Äldre beskrivs ofta som en tärande grupp i samhället, inte som en resurs. Därför måste vi få vetenskapligt belyst vilken resurs äldre kvinnor och män representerar i termer av livserfarenhet, kunskap och ekonomisk betydelse. Äldre kvinnor och män utför frivilligarbete, t.ex. i ideella föreningar och som anhörig- och närståendevårdare. Dessa insatsers värde, inte minst ekonomiskt, borde belysas liksom den äldre generationens stöd till barn och barnbarn.

Inom läkemedelsområdet finns många frågor kring äldres läkemedelsbehandling, som kräver svar. Kvinnor drabbas oftare än män av läkemedelsrelaterad sjuklighet. Vi kan i dagsläget bara spekulera i om det beror på att de ordinerar fler läkemedel samtidigt än män. Vetenskapligt grundat svar på frågan saknas. Vi behöver också få veta varför äldre kvinnor oftare än män ordinerar läkemedel som kan orsaka förvirring och fall.

Läkemedelsstatistiken visar att äldre kvinnor ordinerar billigare och äldre läkemedel mot hjärtsjukdomar än män. Socialstyrelsen har inte kunnat finna att det leder till högre kvalitet i männens läkemedelsbehandling. Men fyndet reser frågan om orsakerna, om de ekonomiska konsekvenserna samt betydelsen av kön för det kliniska beslutsfattandet.

Socialstyrelsen har funnit att kvinnor inte fått tillgång till bypassoperationer vid kranskärlssjukdom i samma utsträckning som män samt att det inom ögonsjukvården varit lättare för äldre män att få operation för grå starr än för äldre kvinnor. Socialstyrelsen har dragit slutsatsen att nya, dyra medicinska tekniker och läkemedel blir först tillgängliga för män. Varför det är så här och vilka konsekvenser det medför för kvinnorna borde bli föremål för forskning.

Äldres sexualitet är ett ”obeforskat” område. En allmän uppfattning är att kvinnors sexuella förmåga och lust fasas ut efter menopausen, men det veten-

Fel! Okänt namn på

skapliga underlaget för denna uppfattning är svagt. Vi vet inte heller om det är svårare för äldre kvinnor än män att hitta en ny partner och vilka känslor och reaktioner som i så fall skapas. Studier behövs för att få vetskap om vilken hjälp äldre kvinnor och män kan behöva.

Äldre kvinnor möter i högre utsträckning än män våld och övergrepp i hemmet. Vår kunskap bygger dock i huvudsak på mindre undersökningar. Vi vet inte hur stort problemet är, vilken hjälp som behövs eller hur våldet kan förebyggas. Detta borde vara ett prioriterat forskningsområde.

Mest osynliga i forskningen är äldre invandrare och äldre med funktionshinder. Här finns i princip ingen forskning alls, varken om kvinnor eller om män. Därmed vet vi ju inte hur deras behov bäst kan tillgodoses.

Riksdagen beslöt 1998 att satsa på äldreforskning men satsningen har hittills varit av måttlig omfattning och dessutom utsatts för neddragning. Vi anser det viktigt att svenska universitet och högskolor samt den samhällsstödda forskningen ska vara självständig och ha hög integritet. Detta får emellertid inte leda till att vissa forskningsfält lämnas därhän. Vi anser därför att en del av den resursförstärkning om 200 miljoner kronor som regeringen föreslagit i proposition 2006/07:1 för forskning avdelas för att säkra den pågående äldreforskningen samt för initiering av forskning för att täcka de kunskapsluckor om äldre och åldrandet vi idag har. Det är viktigt att denna forskning har ett genusperspektiv. Riksdagen bör därför för regeringen tillkännage vad vi i motionen framfört om statistik och forskning om äldre och åldrandet.

Stockholm den 26 oktober 2006

Eva Flyborg (fp)

Liselott Hagberg (fp)

Barbro Westerholm (fp)

Solveig Hellquist (fp)